

P9_TA(2024)0381

Próby ponownego wprowadzenia w Gruzji ustawy o agentach zagranicznych i wynikające z niej ograniczenia dla społeczeństwa obywatelskiego**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie ponawianych prób uchwalenia w Gruzji ustawy o agentach zagranicznych i wynikających stąd ograniczeń dla społeczeństwa obywatelskiego (2024/2703(RSP))**

(C/2025/3711)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Gruzji,
 - uwzględniając oświadczenie wysokiego przedstawiciela Unii oraz komisarza do spraw sąsiedztwa i rozszerzenia z 17 kwietnia 2024 r. w sprawie przyjęcia ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych,
 - uwzględniając oświadczenia Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych z 4 kwietnia 2024 r. w sprawie projektu ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych,
 - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 14 i 15 grudnia 2023 r.,
 - uwzględniając komunikat Komisji z 8 listopada 2023 r. pt. „Komunikat z 2023 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” (COM(2023)0690),
 - uwzględniając Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Gruzją, z drugiej strony⁽¹⁾,
 - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
 - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka,
 - uwzględniając wspólne oświadczenie przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych, przewodniczącej delegacji do spraw stosunków z Zakaukaziem i stałego sprawozdawcy Parlamentu Europejskiego ds. Gruzji z 18 kwietnia 2024 r. w sprawie przywrócenia projektu ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych w Gruzji,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że korzystanie z wolności opinii, wypowiedzi, zrzeszania się i pokojowego zgromadzania się to prawa podstawowe zapisane w konstytucji Gruzji;
- B. mając na uwadze, że jako sygnatariusz Powszechnej deklaracji praw człowieka i europejskiej konwencji praw człowieka oraz jako członek Rady Europy i Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Gruzja zobowiązała się przestrzegać zasad demokracji i praworządności oraz szanować podstawowe wolności i prawa człowieka;
- C. mając na uwadze, że Unia Europejska oczekuje od Gruzji, że jako kraj kandydujący do UE będzie w pełni przestrzegała postanowień układu o stowarzyszeniu i innych podjętych zobowiązań międzynarodowych, a w szczególności spełni warunki i podejmie działania określone w zaleceniu Komisji z 8 listopada 2023 r.; mając na uwadze, że Rada Europejska postanowiła przyznać Gruzji status kraju kandydującego wyłącznie przy założeniu, że działania te zostaną zrealizowane; mając na uwadze, że w ww. zaleceniu wezwano Gruzję, by zapewniła społeczeństwu obywatelskiemu możliwość swobodnego działania (działanie 9) i by zwalczała dezinformację przeciwko UE i jej wartościom (działanie 1), a także mając na uwadze, że projekt ustawy narusza oba te cele;
- D. mając na uwadze, że 17 kwietnia 2024 r. parlament gruziński przyjął w pierwszym czytaniu tzw. ustawę o przejrzystości wpływów zagranicznych 83 głosami za, przy braku głosów przeciw pomimo masowych protestów obywateli i krytyki ze strony prezydent Gruzji, która nazywała projekt „sabotażem europejskiej drogi kraju”, a także pomimo potępienia na szczeblu krajowym i międzynarodowym oraz ponawianych apeli europejskich partnerów Gruzji o wycofanie projektu ustawy; mając na uwadze, że zgodnie z tą ustawą organizacje otrzymujące ponad 20 % środków finansowych z zagranicy będą musiały zarejestrować się i określać jako „organizacje reprezentujące interesy obcych rządów”; mając na uwadze, że organizacje te będą podlegały dodatkowym wymogom kontroli, sprawozdawczości i ewentualnie sankcjom, w tym karom administracyjnym do 25 000 GEL; mając na uwadze, że ustawa poważnie ograniczy zdolność mediów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego do swobodnego działania;

⁽¹⁾ Dz.U. L 261 z 30.8.2014, s. 4.

- E. mając na uwadze, że zasadny cel, jakim jest zapewnienie przejrzystości organizacji pozarządowych otrzymujących finansowanie z zagranicy, w żadnym razie nie może uzasadniać środków ograniczających ich działalność, zwłaszcza w dziedzinie demokracji, praworządności i praw człowieka;
- F. mając na uwadze, że projekt ustawy zaproponowano w momencie nasilających się ataków na społeczeństwo obywatelskie i niezależne media w Gruzji, a także na wsparcie demokracji ze strony darczyńców międzynarodowych, co wydaje się próbą zawężenia przestrzeni obywatelskiej i uciszenia krytycznych głosów w sferze publicznej, między innymi przez ograniczenie dostępu do finansowania z zagranicy; mając na uwadze, że projekt ustawy jest tylko jedną z serii przedwyborczych inicjatyw ustawodawczych i innych inicjatyw rządu gruzińskiego, które obejmują również ogłoszenie poprawek do konstytucji, aby zwalczać „propagandę LGBT”, oraz odejście od polityki parytetu płci w parlamencie, co zagraża reformom demokratycznym i przyczynia się do szerzenia dezinformacji na temat UE, jej wartości i polityki; mając na uwadze, że Parlament Europejski wzywał już we wcześniejszych rezolucjach do podjęcia działań, aby ograniczyć destrukcyjną rolę interesów oligarchów w gruzińskiej polityce i gospodarce, w tym politycznie motywowane prześladowanie dziennikarzy i przeciwników politycznych, np. byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego, do którego uwolnienia Parlament wzywał ze względów humanitarnych, aby umożliwić mu leczenie za granicą;
1. zdecydowanie potępia przywrócenie kontrowersyjnego projektu ustawy o przejrzystości wpływów zagranicznych, która nakłada destrukcyjne ograniczenia na społeczeństwo obywatelskie i niezależne media i tym samym odbiera im możliwość swobodnego działania, co wywołało masowe protesty obywateli, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów i wybitnych osobistości publicznych w Gruzji oraz europejskich i międzynarodowych partnerów tego kraju;
 2. podkreśla, że projekt ustawy nie odpowiada wartościom i zasadom demokratycznym UE, jest sprzeczny z ambicjami Gruzji dotyczącymi członkostwa w UE, szkodzi reputacji tego kraju na arenie międzynarodowej i zagraża jego integracji euroatlantyckiej;
 3. podkreśla, że nie należy otwierać negocjacji akcesyjnych, dopóki ustawa pozostaje częścią porządku prawnego Gruzji;
 4. w związku z tym wzywa parlament Gruzji, by wstrzymał prace nad przyjęciem ustawy, a rząd Gruzji, by wywiązał się z zobowiązań podjętych w marcu 2023 r., kiedy ogłosił, że bezwarunkowo wycofa projekt ustawy o nałożeniu ograniczeń na społeczeństwo obywatelskie i niezależne media i nie proponuje takiej ustawy ponownie; ponadto wzywa rząd Gruzji, by zrezygnował z przedkładania jakichkolwiek dalszych wniosków ustawodawczych, które są sprzeczne z zasadami demokracji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, a zatem również z kopenhaskimi kryteriami członkostwa w UE;
 5. podkreśla, że projekt ustawy uderza w aspiracje zdecydowanej większości narodu gruzińskiego, by żyć w społeczeństwie demokratycznym, kontynuować reformy demokratyczne i reformy w dziedzinie praworządności, ściśle współpracować z partnerami euroatlantyckimi i dążyć do członkostwa w UE;
 6. zwraca uwagę, że prawo do wolności słowa, zgromadzeń i pokojowych protestów to podstawowe wolności, które należy szanować w każdych okolicznościach, zwłaszcza w kraju, który chce przystąpić do UE;
 7. wzywa rząd Gruzji do poszanowania konstytucyjnych praw obywateli i w związku z tym wyraża zaniepokojenie doniesieniami o użyciu niewspółmiernej siły przez oddziały prewencji policji, by rozpraszać demonstrantów protestujących przeciwko kontrowersyjnemu projektowi ustawy; wzywa władze Gruzji, by przeprowadziły śledztwo i postawiły przed sądem osoby odpowiedzialne za bezprawne i niewspółmierne użycie siły;
 8. podkreśla, że rola strażnika publicznego pełniona przez społeczeństwo obywatelskie i niezależne media ma zasadnicze znaczenie dla społeczeństwa demokratycznego i postępów w reformach związanych z przystąpieniem do UE, w związku z czym wzywa władze gruzińskie, by dołożyły wszelkich starań i zagwarantowały warunki sprzyjające rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów;
 9. potępia fakt, że rząd Gruzji wzoruje się na podobnych bardzo kontrowersyjnych przepisach rosyjskich, takich jak rosyjska ustawa o agentach zagranicznych, która celowo piętnuje i dyskryminuje organizacje społeczeństwa obywatelskiego i ich działaczy, a także jest wykorzystywana, by tłumić sprzeciw wobec rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i uciszać wszelkie pozostałe głosy krytyczne w tym kraju;
 10. przypomina, że na szczycie 14 i 15 grudnia 2023 r. Rada Europejska przyznała Gruzji status kraju kandydującego przy założeniu, że podejmie on odpowiednie działania określone w zaleceniu Komisji z 8 listopada 2023 r.; podkreśla, że w zaleceniu tym wezwano Gruzję, by zapewniła społeczeństwu obywatelskiemu możliwość swobodnego działania i by zwalczała dezinformację przeciwko UE i jej wartościom, a także że projekt ustawy narusza oba te cele;

11. przypomina rządowi Gruzji o podjętych zobowiązaniach oraz wartościach i zasadach, które przyjął w momencie składania wniosku o członkostwo w UE, i wzywa wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, komisarza do spraw sąsiedztwa i rozszerzenia oraz przewodniczącą Komisji, by uczynili to samo;
12. zwraca się do Komisji, by przedstawiła okresową ocenę postępów Gruzji w realizacji dziewięciu działań wskazanych w zaleceniu Komisji z 8 listopada 2023 r.;
13. wzywa Komisję, by szybko oceniła wpływ planowanej przez Gruzję ustawy o „zagranicznych agentach” na spełnianie przez ten kraj kryteriów liberalizacji reżimu wizowego, w szczególności kryterium dotyczącego praw podstawowych, które jest kluczowym elementem unijnej polityki liberalizacji reżimu wizowego;
14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny wpływu projektu ustawy na rolę UE jako darczyńcy w Gruzji oraz do poinformowania rządu i parlamentu Gruzji o tym możliwym wpływie i ogólnych skutkach tych przepisów dla finansowania z UE;
15. wzywa rząd Gruzji, by powrócił na ścieżkę integracji europejskiej, dotrzymał zobowiązań do poszanowania, wzmacniania i wspierania demokracji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności oraz rzeczywiście zaangażował się w pełną realizację warunków wynikających z uzyskania statusu kraju kandydującego i dążenia do członkostwa w UE, w duchu zaangażowania i współpracy z gruzińskim społeczeństwem obywatelskim i opozycją polityczną;
16. ubolewa nad osobistą rolą jedyne gruzińskiego oligarchy Bidziny Iwaniszwilego, który powrócił do aktywnej polityki 30 grudnia 2023 r. i został „honorowym przewodniczącym” partii Gruzjińskie Marzenie, w obecnym kryzysie politycznym i w kolejnej próbie podważenia obranego przez ten kraj zachodniego kierunku na rzecz przesunięcia w kierunku Rosji; ponawia swój apel do Rady i demokratycznych partnerów UE o rozważenie nałożenia sankcji osobistych na Iwaniszwilego za rolę, jaką odgrywa w pogarszaniu się procesu politycznego w Gruzji i za działanie ze szkodą dla interesów narodu;
17. ponownie wyraża niezachwiane poparcie dla uzasadnionych aspiracji europejskich narodu gruzińskiego i chęci życia w dostatku w kraju wolnym od korupcji, który w pełni respektuje podstawowe wolności, chroni prawa człowieka oraz gwarantuje otwarte społeczeństwo i niezależne media; podkreśla, że decyzję o przyznaniu Gruzji statusu kraju kandydującego do UE podjęto w celu uznania osiągnięć i demokratycznych wysiłków gruzińskiego społeczeństwa obywatelskiego, a także z uwagi na zdecydowane poparcie dla przystąpienia do UE wśród obywateli Gruzji;
18. wzywa partię Gruzjińskie Marzenie do wycofania proponowanych zapisów w konstytucji ograniczających prawa osób LGBTIQ i stanowiących atak nie tylko na społeczność LGBTIQ, ale i na wolność słowa i wolne społeczeństwo obywatelskie;
19. ponawia swój apel do władz gruzińskich o uwolnienie byłego prezydenta Micheila Saakaszwilego ze względów humanitarnych i umożliwienie mu odpowiedniego leczenia za granicą; podkreśla, że jego sprawa dodatkowo podkreśla znaczenie prawdziwej reformy wymiaru sprawiedliwości;
20. wzywa Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, by zorganizowało bezstronną i niezależną długoterminową międzynarodową misję obserwacji wyborów w celu monitorowania zbliżających się wyborów parlamentarnych w Gruzji w październiku 2024 r.;
21. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także prezydent, rządowi i parlamentowi Gruzji.